

Strategi for bæredygtig jordhåndtering

Odder Kommune

ODDER KOMMUNE

10. NOVEMBER 2022

Indhold

1	Resume og mål	3
1.1	Vision	3
1.2	Målsætninger	4
1.3	Resume	4
2	Indledning	4
2.1	Formål	5
3	Tre strategiske paradigmer	6
4	Organisering	9
4.1	Forankring	9
5	De strategiske indsatsområder (handling)	9
5.1	Tværgående koordination af indsatsen	10
5.2	Fokusområder (handling)	10
5.3	Nyttiggørelsesprojekter	11
6	Den videre dialog (internt og eksternt)	12
6.1	Dialog på tværs internt i kommunen	13
6.2	Dialog med Skanderborg Kommune	13
6.3	Samarbejde med Renosyd	13
6.4	Dialog med private interessenter	14
6.5	Offentlig formidling	15
7	Revidering af strategien	16
Bilag		
Bilag 1	Implementeringssti for Strategi for bæredygtig jordhåndtering	
Bilag 2	Sundhedslandskab – Odder vest	

1 Resume og mål

Odder Kommune har besluttet at arbejde målrettet med bæredygtig jordhåndtering og har derfor udarbejdet en strategi – Strategi for bæredygtig jordhåndtering.

Strategien sigter mod at tilvejebringe konkrete og fleksible løsninger til lokal nyttiggørelse af overskudsjord. Strategien er beskrevet i dette dokument. Strategien er udarbejdet i tæt samarbejde med Skanderborg Kommune, der også har udarbejdet en strategi på området.

Som en del af strategien er der bl.a. udarbejdet forslag til konkrete projekter, der kan få *gavn af overskudsjorden* i Odder kommune de kommende år.

Foruden konkrete projekter er der arbejdet med nye procedurer og handlemuligheder til optimering af arbejdet med at *reducere mængden af overskudsjord* i projekterne.

Det kommunal politiske niveau har været involveret i dele af strategiarbejde og har været med til at fastsætte ambitionsniveauet for strategien.

1.1 Vision

I forbindelse med strategiarbejdet er fastlagt en overordnet vision. Visionen er fastlagt på baggrund af input fra det politiske niveau.

Visionen er at;

Overskudsjord er en værdifuld ressource og skal anvendes sådan. Med overskudsjord som løftestang vil vi skabe nye spændende og varierede landskaber, attraktive grønne forbindelser og rekreative åndehuller tæt på vores boligområder. Steder med skønhed, oplevelser og biodiversitet. Fristeder fyldt med muligheder. Muligheder der lokker og kalder os ud og styrker vores fysiske og mentale sundhed.

Odder Kommune ønsker at anvende overskudsjord fra bygge- og anlægsprojekter rekreativt til gavn for kommunens borgere – på den måde vil overskudsjorden (restproduktet) blive anvendt til at skabe og tilføje ny værdi til de omkringliggende boligområder og til at skabe sammenhæng med de potentielle "rekreative grønne bånd" der sammenbinder de grønne områder og ligeledes kan skabe en overgang til det åbne land.

Overskudsjord skal således fremover, i langt højere grad end tidligere, betragtes som en ressource og ikke affald - til gavn for både samfundet, miljøet og en mere bæredygtig økonomi og indgå som et vigtigt element i kommunens beslutninger om at bakke op om FN's verdensmål.

Den rene overskudsjord, der fremkommer ved lokale bygge- og anlægsprojekter, skal så vidt muligt genanvendes lokalt og være med til at bidrage til nye rekreative områder eller visuelle løft i nærområdet. På den måde mindskes den bekostelige og miljøbelastende transport af jorden.

Den lettere forurenede overskudsjord, skal kunne afleveres i centralt placent og let tilgængelige områder inden for kommunegrænsen. Den skal bl.a. kunne anvendes til sundhedslandskaber, støjvolde, rekreative områder og klimatilpasning.

1.2 Målsætninger

På baggrund af den fastsatte vision er der opsat følgende målsætning for strategien;

- Ren overskudsjord skal så vidt muligt genanvendes lokalt i projektet og/eller der skal anvendes tekniske løsninger, der minimerer mængden af overskudsjord i det omfang det er muligt. Det ønskes, at der arbejdes med at opnå en bedre jordbalance inden for hver enkelt lokalplan.
- Der skal tilstræbes er der altid er minimum et lokalt nyttiggørelsesprojekt for ren jord og lettere forurenede overskudsjord i Odder Kommune.
- Målsætningen er at der i egne kommunale projekter arbejdes med bæredygtig jordhåndtering og derved at reducerer mængderne af overskudsjord og at genanvende mest muligt.

1.3 Resume

Der er på baggrund af bl.a. Kommuneplan 2021-2033 udarbejdet en prognose for den forventede mængde overskudsjord i den kommende planperiode (næste 12 år). Prognosen estimerer, at der skal håndteres ca. 1.4 mio. tons overskudsjord i planperioden i Odder Kommune.

Som nyttiggørelsesprojekter er udvalgt et projekter ved Odder Vest.

For at virkeliggøre målene i strategien er det nu kommunens opgave at sikre, at det udvalgte projekt "klargøres", så det reelt har mulighed for at modtage og nyttiggøre den mængde overskudsjord, der forventes genereret de nærmeste år.

Prioriteringen af bygge- og anlægsprojekter kan og vil, på længere sigt, ændre sig i kraft af ændrede forudsætninger, ændrede projekttidsplaner og uforudseelige projekter samt den generelle konjunktur i samfundet. Det vil derfor med stor sandsynlighed vise sig nødvendigt at revidere strategien flere gange over den næste 12 årige planperiode.

For at strategien kan realiseres, er det samtidig væsentligt, at der i langt højere grad end i dag arbejdes med tidlig planlægning for at reducere mængden af overskudsjord og genanvende helt lokalt. Tilsvarende er det nødvendigt, at der afsættes de nødvendige ressourcer (internt og/eller eksternt) til at fastholde fokus og et vedvarende grundlag, der kan give den ønskede forandring.

Der er udarbejdet en implementeringssti der viser hvilke områder den tværfaglige gruppe (der er etableret i forbindelse med strategiarbejdet) har valgt skal være i fokus for at opnå en mere bæredygtig forvaltning af overskudsjord. Implementeringsstien er vist i bilag 1 og kan anvendes som et samlet overblik over den kommende indsats.

2 Indledning

Odder Kommune er i vækst, og der opgraves og bortskaffes store mængder overskudsjord ved kommunens mange bygge- og anlægsprojekter.

Nye procedurer skal være med til at sikre, at både jordhåndteringen og genanvendelsen i Odder Kommune sker på en mere bæredygtig måde. Procedurene omfatter både planlægningen - herunder hvordan mængden af overskudsjord kan reduceres og selve håndtering af evt. overskudsjord. Ved nye tilgange opnås både økonomiske og samfundsmæssige gevinster. Det sker f.eks. ved genanvendelse i

sundhedslandskaber, rekreative landskaber, støjvolde eller klimatilpasningsprojekter.

Odder Kommune arbejder for, at overskudsjord fra bygge- og anlægsprojekter ikke længere skal betragtes som et restprodukt med begrænsede bortskaffelsesmuligheder. Overskudsjorden skal tænkes ind i kommune- og lokalplanlægningen samt ved udarbejdelse af strukturplaner, så der tidligt i planlægningsfasen opstår handlemuligheder, der peger i den rigtige retning.

Indtænkes den bæredygtige jordhåndtering ikke tidligt, begrænses mulighederne, og der er stor risiko for, at overskudsjorden ender som et restprodukt uden lokalværdi og transporteres over lange afstande i stedet for at blive anvendt lokalt. Jordtransporten belaster miljøet og er med til at fordyre de forskellige bygge- og anlægsprojekter. Bortkørsel af jord kræver samtidig meget ofte tilførsel af nye knappe jomfruelige materialer, hvilket er både dyrt, miljø- og samfundsmæssigt belastende (transport, udvinding, trafikbelastning m.m.)

Strategien lægger op til at der arbejdes for at reducerer mængden af overskudsjord samt at fremme genanvendelsen af ren og lettere forurenede overskudsjord - og dette i både offentlige og private projekter.

2.1 Formål

Formålet med at lave en strategi for bæredygtig jordhåndtering er;

- at styrke grundlaget for en mere bæredygtig jordhåndtering, hvor overskudsjord nyttiggøres som en ressource ved tidlig planlægning
- at opnå indblik i, hvordan mængden af overskudsjord kan reduceres
- at få udpeget lokale genanvendelsesmuligheder
- at der findes projektløsninger, der reducerer mængden af overskudsjord
- at få indarbejdet bæredygtig jordhåndtering i kommunens planstrategier, strukturplaner og lokalplaner
- at udvikle nye simple handleredskaber der kan bruges i hverdagen som tjeklister, paradigmer ved udbud osv.
- at understøtte dele af FN's verdensmål/bæredygtigheds mål

Udvalgte FN's verdensmål (bæredygtig jordhåndtering)

- Reducere råstofforbruget og dermed forbedre ressourceudnyttelsen (delmål 8.4)
- Skabe økonomisk vækst uden miljøforringelse (delmål 8.4)
- Stræbe mod en mere bæredygtig byudvikling (delmål 11.3)
- Reducere støj-, partikel- og CO₂-forurening (delmål 11.6)
- Skabe rekreative offentlige rum (delmål 11.7)
- Kommunale strategier, som integrerer ovennævnte mål (delmål 11.b)
- Bæredygtig forvaltning og effektiv udnyttelse af naturressourcer (delmål 12.2.)
- Arbejder med forsvarlig håndtering af jord i hele dets livscyklus (delmål 12.4)
- Reducere mængden af overskudsjord og øge genanvendelsen (delmål 12.5)
- Klimatilpasning ind i genanvendelsen af jord (delmål 13.1 og 13.2)
- Tilskyndelse af nye givtige partnerskaber (delmål 17.17)

Figur 2.1: De af FN's verdensmål (delmål) der berøres, når der arbejdes med bæredygtig jordhåndtering.

3 Tre strategiske paradigmer

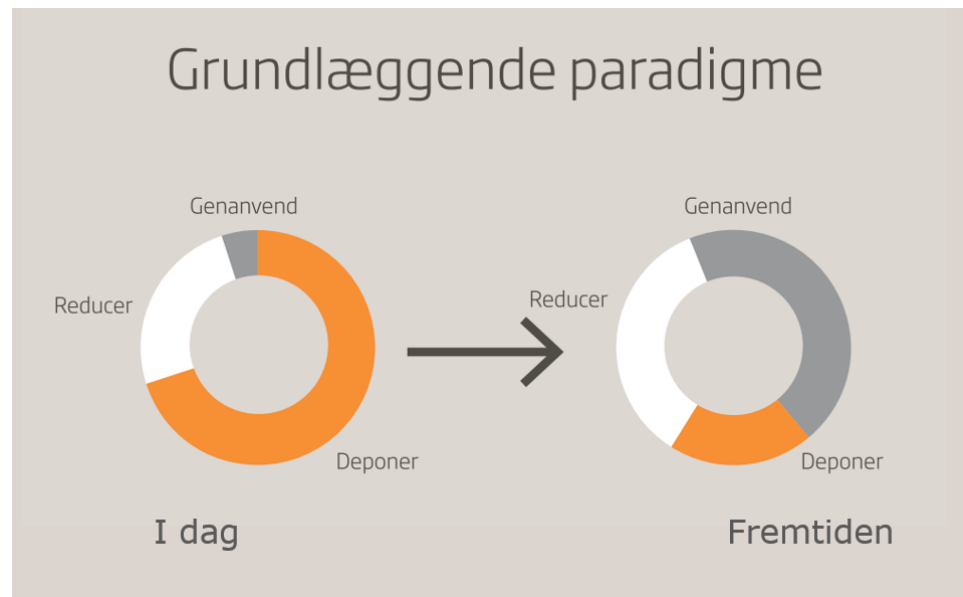
For at få succes med planen om en bæredygtig jordhåndtering arbejdes der ud fra tre grundlæggende strategiske paradigmer.

Første step mod en mere bæredygtig håndtering af jord er at se på, hvordan vi kan reducere mængden af overskudsjord (altså jord, der bliver til overs ved bygge- og anlægsprojekter). Målet er at genanvende mest mulig jord på matriklen/lokalplansområdet/i vejen/andet eller at tilrettelægge arbejdet, så der graves mindre og mindre dybt (nye teknikker som fx selvbærende dæk, genindbyg i kloaktracé osv.) samt at der indtænkes, hvordan mest muligt evt. overskudsjord kan indtænkes som en del af hele projektet.

Andet step er, at der for den jord, der *ikke* kan genanvendes på matriklen, bør findes steder, hvor jorden kan køres hen og genanvendes i nærtliggende nyttiggørelsesprojekter inden for kommunegrænsen eller i nabokommunerne.

Sidste step er at deponere den jord, det ikke kan lade sig gøre at "reducere" eller "genanvende". Målet er fremadrettet, at denne del udelukkende består af forurenede jord, der ikke er egnet til genanvendelse.

Det grundlæggende paradigme ser således ud:

Figur 3.1: Det grundlæggende paradigme, der nødvendigvis skal benyttes for at tænke bæredygtig jordhåndtering. 1) Reducer. Begræns mængden ved fornuftig projektering og behold overskud på matriklen. 2) Genanvend. Kør direkte til lokal nyttiggørelse. 3) Deponer. Helst kun forurenede jord.

Nedenfor i afsnit 3.1.1 – 3.1.3 er nærmere beskrevet, hvad der kan gøres for at leve op til de tre paradigmer – reducer, genanvend og deponer og hvordan Odder Kommune arbejder med paradigmeskiftet.

For at begrænse mængden af overskudsjord i det enkelte anlægsprojekt og at genanvende i andre sammenhænge - kræves det, at der nytænkes tidligt (både på kommuneplan-, lokalplan og projektniveau). Foretages overvejelserne først i et projekts projekteringsfase, er der sjældent hverken tid eller ressourcer til at gøre

andet, end hvad man "plejer". Foretages overvejelserne først i anlægsfasen, er mulighederne for nytænkning stort set ikke til stede. Det bliver ganske enkelt sværere og sværere at opnå en bæredygtig jordbalance, jo senere i planlægnings- og projektforsløbet det indtænkes.

3.1.1 Reducer - Begræns mængden og bliv på matriklen

Som nævnt ovenfor er det meget vigtigt at der allerede i projektets tidlige planlægningsfase og dermed allerede når de første "planlægningsstreger" slås - tænkes bæredygtig jordhåndtering. For at understøtte strategien bør det tilstræbes i størst mulig udstrækning at holde en intern jordbalance inden for hvert enkelt projekt. Dvs. uden fraflytning af jord fra projektet. Ofte kan det ikke lade sig gøre til fulde, men for at optimere og derved minimere bortkørslen af jord bør nedenstående overvejes i hvert projekt;

- Kan det lade sig gøre at projektere, så der produceres mindre overskudsjord fx ved at minimere omfanget af kældre, benytte selvbærende dæk eller lign.?
- Er det muligt at ændre det planlagte "nul-niveau" for byggeriet, forstået på den måde, at terrænniveauet hæves, og niveau for det planlagte byggeri eller andet anlæg hæves? Bemærk, at en sidegevinst her kan være, at byggeriet gøres mere klimasikkert ved, at oversvømmelsesrisikoen minimeres?
- I projekteringsfasen skal det overvejes, om terrænet evt. kan tillades at indeholde et mere kuperet terrænkoteforløb. Derved kan mængden af jord, der skal bearbejdes og flyttes, minimeres.
- Er jorden på grunden forklassificeret, så der i god tid er styr på forureningsgraden? Gør man det, har man større mulighed for at få tilladelse til genanvendelse af jorden på ubebyggede arealer inden for projektet.
- Et det overvejet at gøre brug af forskellige forædlingsteknikker, fx kalkstabilisering, cementstabilisering, flydejord, bentonit mf., så jorden geoteknisk forbedres og derved kan genindbygges under eksempelvis stier, p-pladser og veje? Hermed bliver tilkørslen af nye materialer ikke nødvendig.
- Er der overvejet at stille skærpede krav om bæredygtig jordhåndtering i forbindelse med OPP-samarbejder (offentlig-privat samarbejder), udbud og salg af grunde? Dette skaber et stærkere grundlag for at få eksterne parter til at tænke i nye løsninger.
- Er der indtænkt midlertidigt oplag af overskudsjord i nærområdet eller på matriklen? (som kræver tilladelse)
- Kan der arbejdes med procedurer og vejledninger i kommunens planer, internt anlægsprocedurer og udbud?

Kommunen har mulighed for at spille en særlig rolle i forhold til at få en tidlig dialog med bygherre fx i forbindelse med lokalplanlægning. Det vil kræve, at der igangsættes et arbejde i kommunen med integration af bæredygtig jordhåndtering i udbuds- og lokalplanspraksis. Ovenstående er eksempler på spørgsmål, der kan

stilles og ad dialogens vej være med til at ændre praksis både internt i kommunen og i forhold til eksterne parter, forsyninger, private bygherrer osv.

Odder Kommune har to måder at påvirke projekterne på. I nogle projekter er kommunen myndighed og andre gange selv bygherre.

Som *bygherre* har kommunen en vigtig rolle i selv at tilvejebringe muligheder for at etablere lokaliteter, der kan modtage og nyttiggøre overskudsjord. Desuden har kommunen en vigtig rolle i at gå forrest i egne kommunale projekter, hvor bæredygtighed kan indgå som en vigtig parameter.

Som *myndighed* har kommunen en vigtig rolle i tilvejebringelsen af plangrundlag, miljøgodkendelse og eventuelle særlige miljøtilladelser, så der er mulighed for at genanvende lokalt inden for et lokalplansområde, matrikel m.m.

I bilag 1 er nærmere beskrevet, hvilke tiltag Odder Kommune arbejder videre med for at have særlig fokus på at reducere jordmængderne og tænke genanvendelse inden for forvaltningen (implementeringsstien).

3.1.2 Genanvend - Kør jorden direkte til nyttiggørelse lokalt

For at sikre den størst mulige grad af lokal nyttiggørelse af den jord, der bliver til overs, kræves det, at der er så stor en fleksibilitet i nyttiggørelsesprojekterne som muligt. Der kan være meget store udsving i mængderne og typerne af den overskudsjord, der produceres fra år til år. Derfor kan projekterne, der genererer overskudsjord, i varierende grad være geografisk spredt i hele kommunen.

Det er afgørende, at kommunen er proaktiv i forhold til at tilvejebringe en række nyttiggørelsesmuligheder lokalt. For at visionen om "en lokal nyttiggørelse af overskudsjord" skal blive en succes, kræves det som regel, at der er et udvalg af samtidige lokale nyttiggørelsesprojekter. Derfor kræves det, at der konstant er overblik over projekternes realiserbarhed, tidsplan indtil åbning, restvolumen og forventet nedlukningstidspunkt, så man hele tiden er klar med åbning af et nyt nyttiggørelsesprojekt, inden kapaciteten løber ud på eksisterende projekter.

Det anbefales derfor, at kommunen afsætter interne og/eller eksterne ressourcer til at varetage opgaven som "jordkoordinator". Koordinatoren er den, der hele tiden har det fulde overblik over de nyttiggørelsesprojekter, der iværksættes, eller nye muligheder, der er på vej, samt har overblikket over både de kommunale og private projekter, der genererer overskudsjord. Koordinatoren er også den, der har ansvaret for, at det bliver sat i gang rettidigt, så nye muligheder ikke forsinkes til gene for genanvendelsen.

Uden særlig styring og overblik er det erfaringsmæssigt en udfordring at få tidsplaner mellem projekter med henholdsvis jordoverskud og jordunderskud til at stemme overens. Dette bliver derfor ofte en hindring for, at overskudsjord nyttiggøres lokalt. Jordbanker/jordhoteller, hvor jord kan opbevares midlertidigt, kan være løsningen på problemet, særligt hvis de ligger i tilknytning til et genanvendelsesprojekt.

Som led i processen omkring strategien er der lavet en screening af hvilke steder i kommunen, der kan have gavn af at nyttiggøre overskudsjord og der er på nuværende tidspunkt udvalgt et projekt som vurderes som egnet og som er beskrevet i Kommuneplanen under retningslinjen for Bæredygtig jordhåndtering som et rekreativt område vest for Odder.

Projektet er nærmere beskrevet i bilag 2.

3.1.3 Deponer - når ikke andet er muligt

I forbindelse med den løbende håndtering af den mængde overskudsjord, der produceres, vil der ganske givet være en mindre mængde jord, der ikke kan genanvendes. Det vil f.eks. være forurenet jord, som kan udgøre en risiko for miljøet.

4 Organisering

En udrulning og effektivering af denne strategi kræver koordination, en tværfaglig indsats i kommunen, vedvarende fokus, investering og en del forandringer i tidligere praksis flere steder i forvaltningen. Netop derfor er det uhyre vigtigt, at strategien har en tydelig organisation bag sig.

Dette kapitel beskriver forslag til, hvordan der organiseres og sikres forankring i forvaltningen og op mod Kommuneplanen. Kapitlet skal revideres efter behov af den strategiansvarlige omkring strategien for bæredygtig jordhåndtering.

4.1 Forankring

Odder Kommune og herunder Teknik og Miljø er ansvarlig for Jordstrategien og opgaven med fokus og fremdrift.

Der er nedsat en arbejdsgruppe med personer fra:

- Team Plan
- Team Byggeri
- Team Vej og Anlæg
- Team Miljø

Den overordnede ansvarlige enhed (jordkoordinator rollen) er for nuværende Team Plan. De vil være den primære ressource i effektivering af strategien og de tilknyttede aktiviteter.

Der planlægges afholdt møder i arbejdsgruppen 2-4 gange årligt efter behov. Det er den ansvarlige, der indkalder arbejdsgruppen til møder og styrer møderne.

Det bliver arbejdsgruppens ansvar at bakke op om det udpegede område med fokus i implementeringsstien (bilag 1). Ressource fra Team Plan vil være den primære ressource til at følge op mellem arbejdsgruppens møder og varetager mange af de planlagte aktiviteter. Større og mindre opgaver kan dog uddelegeres til arbejdsgruppens øvrige deltagere.

5 De strategiske indsatsområder (handlinger)

I nedenstående afsnit er der set nærmere på, hvilke konkrete handlinger der skal til for at efterkomme strategiens formål, og hvordan handlingerne skal implementeres i hverdagen.

Handlingerne og implementeringen er helt afgørende for, at strategien "kommer til at leve" og ikke bare ender som en spændende proces og dokument, ingen bruger til noget. Det er derfor, særligt i implementeringsfasen, vigtigt, at afsnittet opdateres, når der opstår kendskab til nye nyttige handlinger. Afsnittet eller et koncentrat heraf kan evt. også indgå som punkter, der vendes ved kvartalsmøder eller

lignende, hvor der evalueres om indsatsen for at opnå mere bæredygtig jordhåndtering.

Handlingerne er udvalgt dels på baggrund af tidligere erfaringer med implementering af jordstrategier og dels input indhentet fra en midlertidigt nedsat tværgående arbejdsgruppe i Odder Kommune.

De væsentligste handlinger, der er valgt beskrevet, er følgende;

- Tværgående koordinering af indsatsen (bredt i hele forvaltningen)
- Fokusområder (til brug internt og eksternt)
- Revidering af nyttiggørelsesprojekter (tilpasning og supplerung)

Hvordan det sikres, at der tages ansvar for handlingerne, er beskrevet i kapitel 4 (organisering).

5.1 Tværgående koordination af indsatsen

For at sikre både lokale nyttiggørelsesmuligheder, reducere jordmængder og mulighed for midlertidig placering i jordbanker, vil det være påkrævet, at der afsættes tid til en del koordination på tværs af forvaltningen og til ledelse af de projekter, som strategien afføder eller spiller ind i.

Odder Kommune vil være drivkraft på en lang række af disse projekter, og det vil blive relevant at samle opgaverne hos den overordnede enhed der har jordkoordinatørrollen (Team Plan). Denne inddrager tværfaglige ressourcer så det sikres at kunne håndtere stor faglig spændvidde - fra miljøteknisk faglighed over planlægningskompetencer, bløde værdier og til kommunikation.

5.2 Fokusområder (handling)

I bilag 1 er vedlagt forslag til en række nye kommunale fokusområder med det formål at opnå en højere grad af bæredygtig jordhåndtering fremover, og at det sker på den mest hensigtsmæssige måde. Fokusområderne dækker pt. primært aktiviteter knyttet til den tidlige planlægningsfase og i mindre grad projekterings-, udbuds- og anlægsfasen. Sidstnævnte kan med fordel senere udvides. Oversigten i bilag 1 skal ses som en "implementeringssti" for at opnå en mere bæredygtig håndtering af jord.

De områder der er i fokus er;

- Kommuneplanen
- landskabsplaner
- lokalplaner
- jordbanker
- nyttiggørelsesprojekter
- egne bygge og anlægsprojekter
- miljø
- formidling

Fokusområderne er udvalgt på baggrund af en indledende dialog på tværs i forvaltningen. Som interne arbejdsprocedurer er for hvert fokusområde nærmere beskrevet mulige aktioner og forslag til hvad den tværfaglige gruppe skal arbejde videre med. Beskrivelsen skal ses som et af de operationelle "hverdags-tools" der ligger i den værktøjskasse der skal hjælpe til forandring i hverdagen mod mere

bæredygtig jordhåndtering. Alle tools i værktøjskassen, bruges internt og skal løbende opdateres med nye handlinger og procedure i takt med at udvikling af den bæredygtige dagsorden sker.

5.3 Nyttiggørelsesprojekter

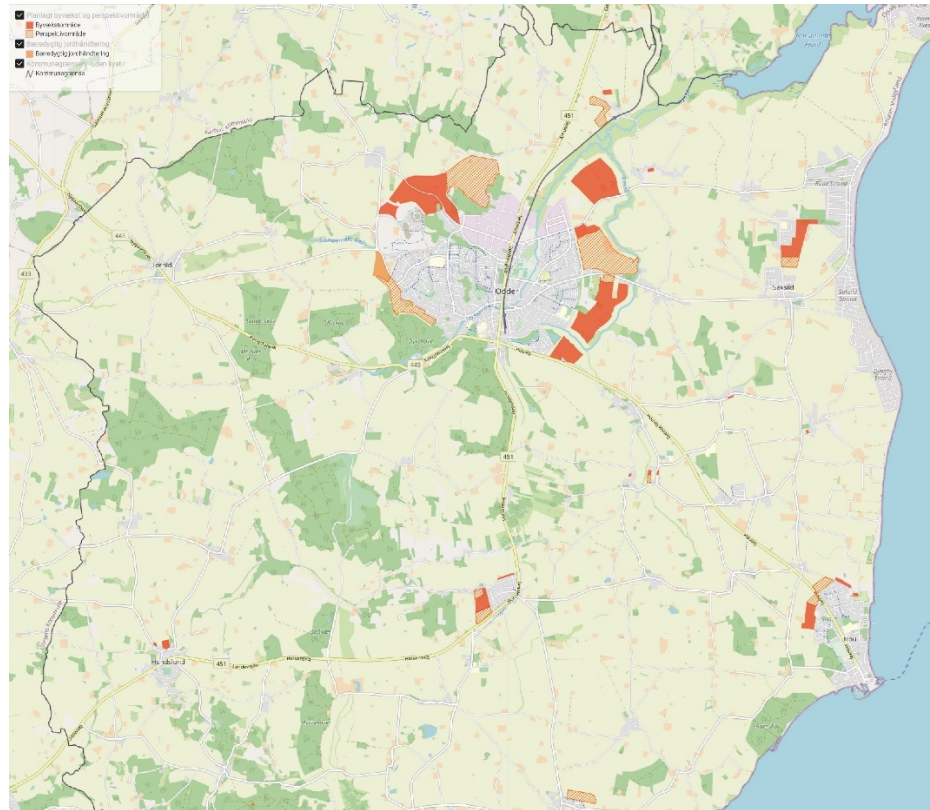
Som en del af strategien for bæredygtig jordhåndtering er udvalgt et projekt, der har første prioritet – Odder Vest.

Det prioriterede projekt er valgt ud fra de fastsatte parametre i visionen og har stor betydning for gennemførelsen af strategien. Det udpegede areal er derfor indarbejdet i Kommuneplanen 2021-2033.

For hurtigst muligt at tilvejebringe kapacitet til modtagelse af overskudsjord skal planlægning, projektudarbejdelse og myndighedsarbejde opstartes i den nærmeste fremtid.

Væsentligt for projektet er, at overskudsjorden placeres hensigtsmæssigt i landskabet. Der skal for hvert nyttiggørelsesprojekt udarbejdes en landskabsplan, der anviser, hvordan overskudsjorden skal modelleres. På den måde er landskabsplanerne med til at sikre, at overskudsjorden er tilpasset det omkringliggende landskab og evt. bymiljø og kan tilføre nye værdier som fx rekreative kvaliteter eller klimatilpasning.

Det udvalgte projekters placering fremgår af kortet nedenfor sammen med de kommende udviklingsområder. I bilag 2 er projektet nærmere beskrevet og begrundet, og der er lavet en handlingsplan. Der er på sigt behov for at der igangsættes flere projekter for at have kapacitet til den mængde overskudsjord der forventes.

Fi-

Figur 5.1 Kortlægning af Odder Kommunes byvækstområder (rød markering), perspektivområder (orange skravering) og samt mulig placering af genanvendelsesmulighed (orange markering).

Ud over jordmodtagelse i det udvalgte nyttiggørelsesprojekt vil der løbende opstå muligheder for lokal nyttiggørelse af overskudsjord i mindre projekter, initieret af både offentlige og private aktører.

Her spiller 'jorddeling' en væsentlig rolle i en mulig udveksling af jord mellem enkeltprojekter. Denne type af genanvendelse kan være med til at fremme strategiens målsætning om reducere af overskudsjordmængder, således at der ikke genereres så megen overskudsjord til nyttiggørelsesprojekterne. Det svære ved den slags nyttiggørelse er dog, at planlægningen ofte er mere kortsigtet og mulighederne tilsvarende mere begrænsede.

I revision af næste Kommuneplan skal det vurderes om der skal udpeges nye arealer til nyttiggørelse. I internt arbejdsdokument er beskrevet hvorledes der kan arbejdes med udpegnings af nye nyttiggørelsesprojekter.

6 Den videre dialog (internt og eksternt)

Vidensdeling og formidling af mulighederne for nyttiggørelse af jorden vil være en opgave, der ikke tidligere har eksisteret som en del af den kommunale praksis.

Arbejdsgruppens udpegede ansvarlige vil oplagt kunne være den ressourceperson, der samtidig løfter både projektledelsen for den samlede implementering og også formidlingsopgaven internt og eksternt.

Det er vigtigt at fastholde et meget tydeligt fokus i en lang periode fremad. Enhver forandring er svær og kræver vedholdenhed, fokus og vilje. Ønskes en succesfuld implementering, er det derfor vigtigt at erkende dette.

Der har i forbindelse med udarbejdelsen af strategien været en god dialog med eksterne parter ved idegenereringsworkshoppen. De eksterne parter har været repræsenteret ved en bred skare af interessenter - alle med en aktie i jordhåndteringen i Odder Kommune.

Synligheden omkring vigtigheden af dialogen er også skitseret på implementeringsstien i bilag 1.

6.1 Dialog på tværs internt i kommunen

Der er sammensat en arbejdsgruppe internt i kommunen, som mødes 2-4 gange årligt. For at fastholde fokus anbefales nedenstående overordnede handlinger.

Handlinger

Det anbefales, at den ansvarlige for arbejdsgruppen, umiddelbart efter politisk vedtagelse, indkalder til et internt kickoff for Jordstrategiens implementering. Alle relevante områder repræsenteres med både leder og medarbejderrepræsentation.

Med 1-2 års mellemrum anbefales det, at den ansvarlige indkalder en bred skare af medarbejdere til workshop om koordinering og opdatering af nyttiggørelsesprojekter og nye ideer til reducere og fokus på jord.

6.2 Dialog med Skanderborg Kommune

Strategien er udarbejdet i et godt og tæt samarbejde med Skanderborg Kommune. For at fastholde den tætte dialog og for at sikre udnyttelse af potentialer og vidensdeling på tværs anbefales følgende overordnede handlinger.

Handlinger

Fortsat sparring, erfaringsudvikling og drøftelse af fælles potentialer mellem de 2 kommuner sker ved 1-2 sparringsmøder årligt.

6.3 Samarbejde med Renosyd

I strategiprocesen har der undervejs vist sig potentialer i et samarbejde med Renosyd - fx bør det afdækkes, om Renosyd med fordel kunne drifte eventuelle modtagesteder. Mulighederne for samarbejdet skal nærmere afklares, oplagte handlinger vil derfor være nedenstående.

Handlinger

Renosyd har været en del af den indledende dialog og har vist interesse i at snakke nærmere vedr. eventuel etablering af nyttiggørelsesprojekter eller drift af midlertidige jordhoteller.

Det anbefales derfor at tage kontakt til Renosyd for at drøfte et nærmere samarbejde. Renosyd kunne oplagt deltage i et fælles møde med Skanderborg Kommune.

6.4 Dialog med private interessenter

6.4.1 Tidligere dialog

Som en del af strategiprocesen, har lokale entreprenører, bygherrer og vognmænd været inviteret til at videregive deres erfaringer med jordhåndtering (traditionel og bæredygtig) og til at bidrage til idégenerering om nyttiggørelsesprojekter.

6.4.2 Fremtidig dialog

Det er vigtigt af gøre en indsats for at få en god kontakt til de private aktører, da der i det private marked opbygges viden, der gerne skal komme Odder Kommune til gavn – og omvendt. De samme interessenter, som tidligere har været inviteret til dialog, kan med fordel også inddrages i fremtidig dialog, der bør dog gøres en supplerende indsats for at opnå en mere bred kontaktflade – evt. ved at tage fat i flere af aktørerne identificeret ved interessentanalysen.

Målet er, at de private bygherrer, der opererer i Odder Kommune, skal have strategiens principper formidlet, både de generelle og de mere projektspecifikke. Det skal samtidig være nemt for den enkelte sagsbehandler at formidle Jordstrategien, fx gennem informationsmateriale eller en forklarende webside, som kan anskueliggøre gevinsterne for den enkelte bygherre.

Handlinger

Generelt

- Der kan afholdes gåhjemmøder for private aktører, der oplyser om de nye muligheder, som strategien åbner for i forhold til lokal jordhåndtering og de tilhørende tidsperspektiver.

På mødet skal det formidles, at private er velkommen til at tage fat i den ansvarlige kontaktperson for eventuelle ideer til nyttiggørelsesprojekter eller generelle ideer/spørgsmål til reducere og genanvendelse.

- Når planafdelingen holder opstartsmøde med investorer om nye lokalplaner kan der orienteres mere bredt om visioner og mere specifikke krav.

Det kan også ske ved, at en medarbejder med særlig viden om Jordstrategien deltager i denne del af udviklingsprocessen.

- I forlængelse af strategiens godkendelse og offentliggørelse foreslås det, at der holdes gåhjemmøder, hvor strategiens hensigter og de nye muligheder, der er for at nyttiggøre jorden lokalt, formidles.

Projekt-/planspecifikt

- Der bør kommunikeres (evt. annonceres) tydeligt ifm. udbud og nye lokalplaner om visioner og retningslinjer.

6.5 Offentlig formidling

Til understøtning af strategien om mere nyttiggørelse af overskudsjord lokalt er det vigtigt, at succeserne med de første projekter formidles internt og eksternt.

- Internt, vigtigt at vise, at der sker noget, at det nytter, og at viden deles.
- Borgerne skal vide, at deres kommune gør noget særligt og værdifuldt.
- Fremtidige mulige investorer skal kende til de miljømæssige og økonomiske succeser for at kunne bidrage til, at Odder Kommune udvikles som en progressiv, grøn og fremtidsorienteret kommune.

Der kan indarbejdes information på Odder Kommunes hjemmeside om bæredygtig jordhåndtering, så det er nemt at finde viden, inspiration og kontaktoplysninger.

Desuden skal formidlingen ske gennem Kommuneplanen, med tydeligt fokus på bæredygtig jordhåndtering.

Handlinger

Generelt

- Opdatere hjemmeside med viden om bæredygtig jordhåndtering, og hvor det er muligt at nyttiggøre overskudsjord. Visionen skal beskrives, der skal være en liste over steder i Odder Kommune (og evt. tilstødende kommuner), hvor det er muligt at komme af med overskudsjord, og der skal beskrives mere overordnet, hvor der rettes fokus på bæredygtighed.
- Desuden kan der henvises til jordhaandtering.dk, som er en hjemmeside med inspiration, eksempler m.m. og Region Midtjyllands Hjemmeside, hvor der ligeledes er inspiration at hente.

Projekt-/planspecifikt

- Der bør udarbejdes en kommunikationsplan, så der er klarhed om, hvordan og hvornår der kommunikeres

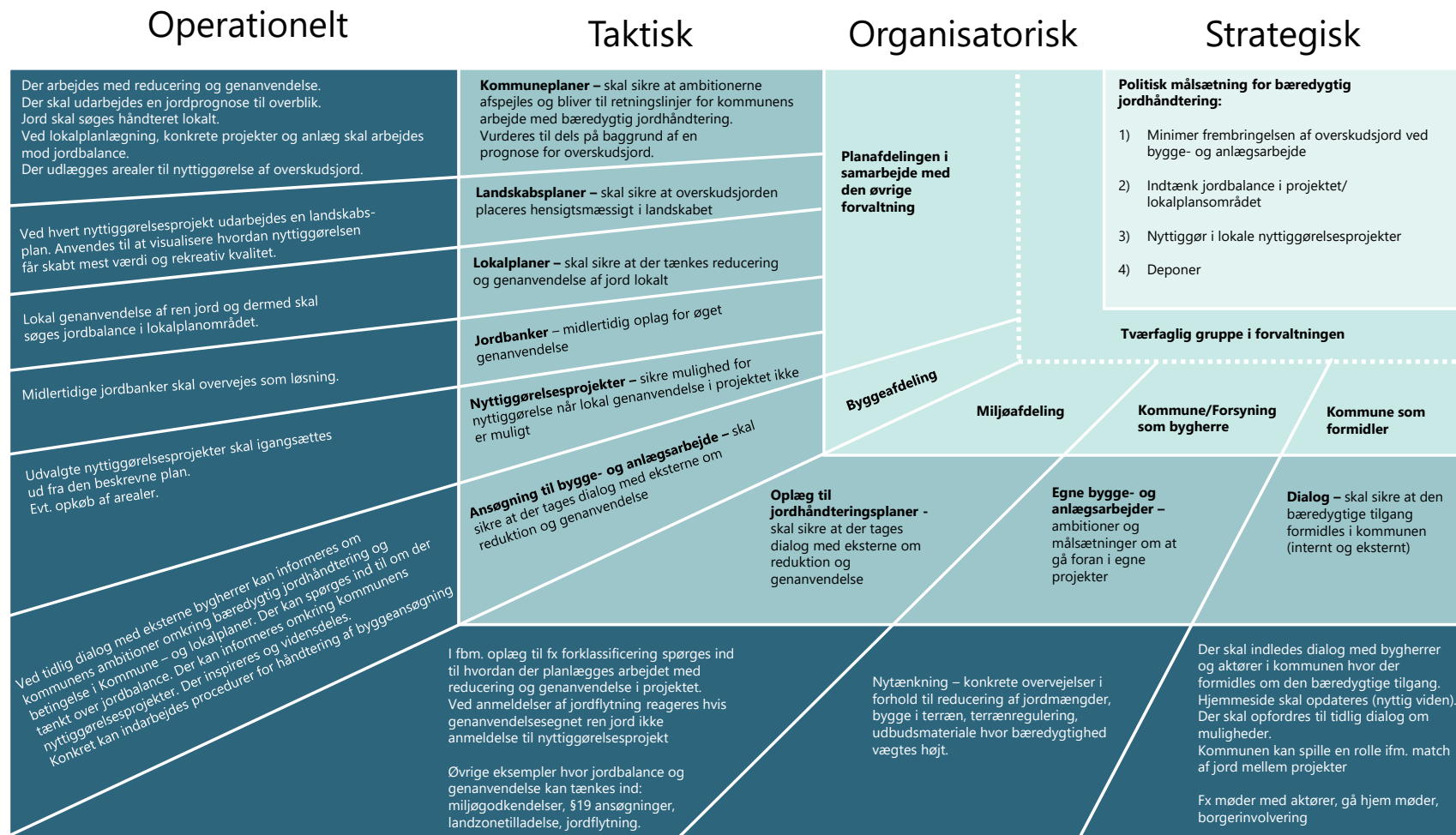
7 Revidering af strategien

I forbindelse med næste revision af Kommuneplanen opdateres;

- prognosen for overskudsjord
- evt. udpegning af nye arealer til nyttiggørelse
- implementeringsstien med fokusområder

Implementeringssti for "Strategi for bæredygtig jordhåndtering"

Sundhedslandskab – Odder vest

BESKRIVELSE AF GENANVENDELSESMULIGHED

Området vest for Odder kan anvendes til et rekreativt landskab, hvor overskudsjord kan nyttiggøres til at opbygge et kuperet landskab, som både oplevelses og bevægelsesmæssigt kan skabe ny værdi for de omkringliggende boligområder. Der kan fx indarbejdes stier, løberuter, kælkebakker, cykelspor, legeplads og lign.

Området har også til formål at sammenbinde en grøn struktur vest om Odder by. Arealet udlægges til genanvendelse af ren og lettere forurenede jord.

Der skal udarbejdes en landskabsplan, der sikrer at arealets nye terræn tilpasses området og udformes så det tilgodeser en høj rekreativ brugsværdi. Der skal desuden være fokus på at indarbejde en høj grad af biodiversitet i området.

PROJEKTETS ORGANISERING

Projektet forventes forankret i Team Plan. Projektet forventes igangsat primo 2023. Arealet indgår i udpegningen af mulige placeringer for nyttiggørelse af overskudsjord i Kommuneplanen 2021 - 2033.

POTENTIALER

- Jorden nyttiggøres ved at modellere et rekreativt område evt. med skov (anvendelse af arealet skal afklares)
- Gode kapacitetsmuligheder
- Jorden er kommunalt ejet
- Gode tilkørselsforhold, da området er beliggende uden for byen
- Der kan både genanvendes ren og lettere forurenede jord.
- Der er mulighed for at opdele området i forskellige etaper og med forskellig anvendelse eller formgivning
- Området kan med fordel forbindes med de rekreative muligheder ved Stampemølle dalen og forbindes med Dyrehaven mod syd. På den måde kan området være med til at forbinde et rekreativt bånd vest om Odder.

KAPACITET

Rummelighed:

omkring 180.000 m³ – et areal på ca. 9,2 ha.

Jordtyper, der kan modtages:

Ler, sand og muld

Forureningsgrad, der kan modtages:

Ren jord og let forurenede jord – dog ikke lette kulbrinter

Forventet tidshorisont for modtagelse:

År 2024 +

UDFORDRINGER

- Der er risiko for forstærket støjproblemer ved Vestermarken ved kørsel til området.
- Finansieringsmulighederne (prisen for at modtage ren jord er lav).
- Der skal være opmærksomhed på oplevelsen/synligheden fra Snærildvej.

FINANSIERINGSMULIGHEDER

- Projektet søges finansieret ved afgift for modtagelse af jord.
- Rekreativ indretning (stier, bygninger, inventar) kan evt. finansieres af kommunen evt. fonde.

HANDLINGER FOR REALISERING

- Afsætning af intern ressourcer til projektudvikling og projektledelse (både afklarings- og etableringsfase)
- Udarbejdelse af modelleringsplan med vurdering af mængder i forhold til bindinger
- Udarbejdelse af business case (alle gevinster, udfordringer, totaløkonomi)
- Udarbejdelse af helhedsplan i overensstemmelse med den kommunale landskabsplan, herunder også oplevelsen/synligheden fra Snærildvej
- Sikring af politisk opbakning til projektet
- Afklaring af mulig tidshorisont
- Vurdering af § 3 (sø og vandløb)
- Afklaring af om det kræver VVM screening + evt. udarbejdelse af VVM
- Udarbejdelse af lokalplan
- Afdække om der er behov for Miljøgodkendelse og evt. andre nødvendige godkendelser
- Udarbejde skitse- og detailprojektering for området, når ovenstående er afklaret (inkl. nye tilkørselsveje)
- Forbedre tilkørselsveje for at sikre mindst mulige gener, da projektet vil forløbe over mange år pga. muligheden for at tilføje store jordmængder. Der skal enten laves et ekstra vejben i rundkørslen eller via en svingbane overfor det nye lokalplansområde ved Snærildgård
- Behov og muligheder for parkeringsmuligheder skal afdækkes (hvis området forventes benyttet af andre end "naboer")
- Afklaring af om projektet skal i udbud til privat aktør for etablering.
- Afklaring af hvem der står for etablering/drift (kommunalt eller privat) og tilknyttet projektleder
- Hvis privat, skal udarbejdes udbud og kontrakt
- Der skal arbejdes med inddragelse af borgerne i nærområdet – både for medbestemmelse og for at forebygge utilfredshed med bl.a. ekstra trafik på Vestermarken
- Kommunikationsansvarlig (ekstern kommunikation) og –plan

PRIORITERING

Høj – 1. prioritet

Projektet kan give stor værdi til beboerne i området og generelt i Odder. Derudover vil projektet have stor værdi for lokale aktører, der har behov for et jordmodtagested til lettere forurenede jord.

